

MP04. ATENCIÓ I SUPORT PSICOSOCIAL

UF1- Intervencions de suport en el desenvolupament dels hàbits d'autonomia personal i social.

Comencem!

1. Etimologia. Quin significat té el terme “PSICOSOCIAL”?

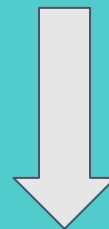
PSICO = psicologia (ciència que estudia la ment).

SOCIAL = sociologia (ciència que estudia el comportament de les persones en un context social).

Psicosocial es refereix a la conducta humana i la seva inclusió a la societat.

Psicologia i sociologia

D' aquesta manera sorgeix la psicologia social, que pren com a estudi l'ésser humà però integrat en un context social, és a dir, com a part d'un grup. L'ésser humà a nivell individual també es veu **influenciat per la vida en societat.**

❑ En què t'influeix a tu la societat?

❑ En quines coses creus que influeix la societat?

*Cloenda d'influència social amb "[The bold Type](#)". Fragments dels capítols 15
(min. 21' 10") i 16 (min. 6'44"-23'-34'30")*

Activitat inicial 1: REFLEXIONA...

- 1. Què aprenem al llarg de la vida?**
- 2. Què hem après?**
- 3. Què ens desmotiva?**
- 4. Què ens motiva?**

L'atenció i suport psicosocial és el conjunt d'actuacions que tenen com a finalitat:

- Mantenir i retardar la pèrdua de la capacitat funcional, psicològica i emocional de les persones.
- Totes les intervencions de suport psicosocial en persones en situació de dependència giren entorn a:
 - Afavorir i millorar les habilitats d'autonomia personal.
 - Mantenir o rehabilitar les funcions cognitives i l'atenció dels trastorns psíquics.
 - Actuacions de suport en les activitats grupals d'animació d'oci i temps lliure.
 - Actuacions per a promoure les relacions socials.

Activitat Inicial 2

En parelles, cerqueu el significat de la paraula **BIOPSIKOSOCIAL**. Amb la informació cercada i resumida, haureu de fer un muntatge a una cartolina per fer una explicació a la resta de la classe amb les vostres paraules (sense llegir literalment).

Aquestes actuacions/intervencions tindran en compte
el model biopsicosocial:

BIOPSICOSOCIAL fa referència a l'enfoc que atén la salut de les persones a partir de la integració dels factors biològics, psicològics i socials.

Aquest model entèn que el benestar de l'home depèn de les tres dimensions; no únicament s'enfoca en que l'individu estigui sa físicament.

Aquestes intervencions tindran en compte el model biopsicosocial:

Dimensió fisiològica.

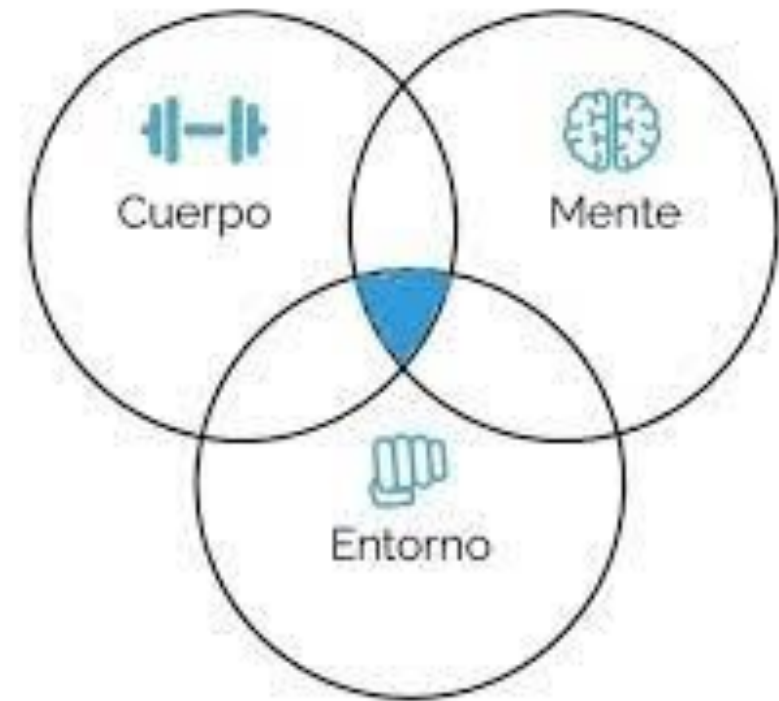
- Vinculada als aspectes físics de les persones. Potenciar aquests aspectes significa potenciar les accions que ajudin a gaudir d'una bona salut física, com per exemple: fomentar una alimentació saludable o l'activitat física regular.

Dimensió psicològica.

- Engloba els aspectes emocionals i cognitius. Es potencien les diferents capacitats, com ara la memòria, l'atenció o el raonament.

Dimensió social.

- No s'ha d'oblidar que l'ésser humà forma part d'un grup social. És important no descuidar les relacions interpersonals per garantir un estat de salut òptim.

El model biopsicosocial

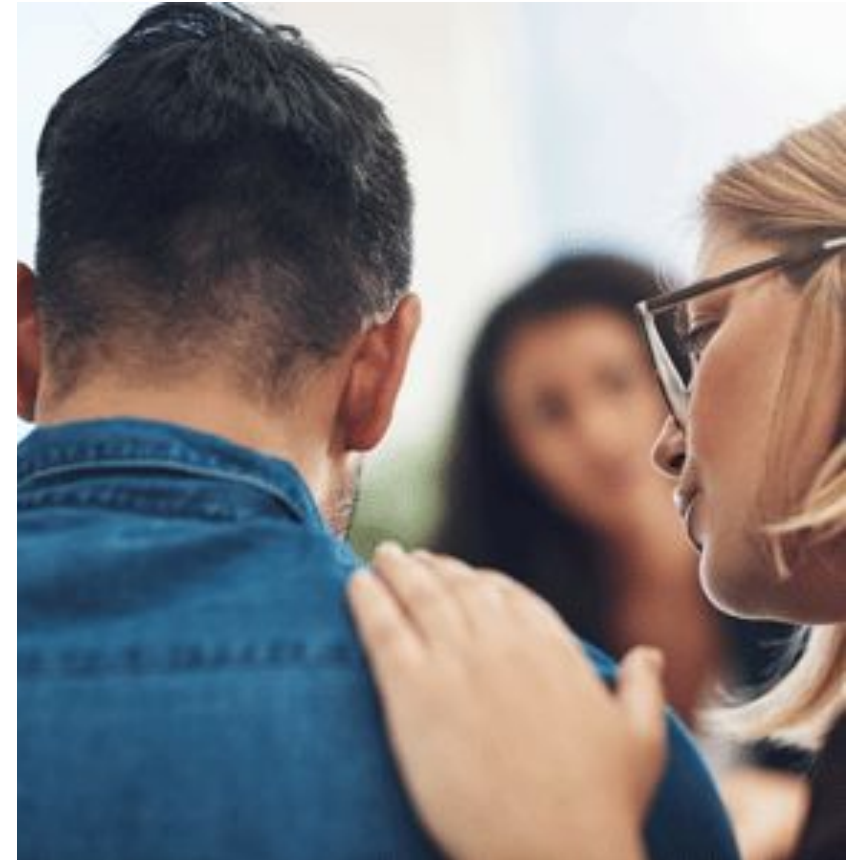
Ara sabem que per donar un suport i una atenció psicosocial cal tenir en compte les 3 dimensions que, en equilibri, ens permeten gaudir d'una salut òptima:

- La dimensió biològica (la nostra estructura física)
- La dimensió Psíquica (els comportaments, pensaments i emocions)
- La dimensió social (la interacció amb els altres)

Per tant, totes les actuacions/ intervencions d'atenció a les persones han de fer-se de manera integral.

Gràcies a aquesta concepció biopsicosocial i al principi d'atenció integral...

- S'ha avançat per passar d'un model d'atenció centrat en el servei, a un model d'atenció centrat en la persona (ACP) que cada cop és més present en la pràctica professional actual.
- L'ACP implica reconèixer la singularitat i la unicitat de la persona i fixar la mirada en les seves capacitats davant d'allò que la fa dependent, donant suport a la seva autodeterminació.

Les intervencions a les PSD es duen a terme a dos nivells:

A nivell assistencial.

- En aquells aspectes en què la persona usuària no pugui desenvolupar-se de forma totalment autònoma. Es tracta d'una actuació immediata, on hi ha altres persones que satisfan les seves necessitats. Es parla de PRESTACIONS.

A nivell educatiu.

- Per dotar d'estratègies a les persones per tal que dins de les seves possibilitats puguin desenvolupar-se en el seu entorn de forma autònoma. Hi ha una actuació pedagògica i instructiva.

Sempre que sigui possible cal prioritzar l'acció educativa que assistencial, on la persona sigui el més autònoma i el menys dependent possible.

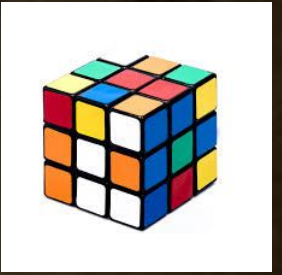
NF1

APRENENTATGE I MOTIVACIÓ EN L'ATENCIÓ PSICOSOCIAL

En aquest NF1 s'exposa:

1. El concepte d'aprenentatge.
2. Tipus d'aprenentatge.
3. Els factors que condicionen l'aprenentatge .
 - 3.1 *La intel·ligència.*
 - 3.2 *La motivació.*
 - 3.3 *L'actitud.*
 - 3.4 *La maduresa.*
 - 3.5 *L'experiència.*
1. Teories de l'aprenentatge.
 - 4.1 *Per reforç/càstig.*
 - 4.2 *Per observació.*
 - 4.3 *Per mediació.*
 - 4.4 *Per descobriment.*
 - 4.5 *Per aprenentatge significatiu.*
1. La motivació i l'aprenentatge en persones en situació de dependència.
 - 5.1 *Gent gran.*
 - 5.2 *Discapacitat intel·lectual.*
 - 5.3 *Discapacitat física/sensorial.*
 - 5.4 *Malaltia mental.*
 - 5.5 *Demència*
 - 5.6 *Persones malaltes.*

1. EL CONCEPTE D' APRENENTATGE

- Conjunt de processos mitjançant els quals adquirim coneixements, competències, valors i habilitats.
- Es tracta d'un procés psíquic que no sempre el tenim sota control perquè, no sempre aprenem el correcte i no sempre aprenem conscientment.
- Robert Gagné (psicòleg i pedagog, 1965) considera l'aprenentatge com el resultat de la interrelació entre la persona i l'ambient que suposa un canvi de tipus comportamental, conductual, i de disposició o actitud respecte a una part o la totalitat de la realitat.

2. Tipus d'aprenentatge

Aprenentatges intel·lectuals / procedimentals

- Basat amb l'activitat psíquica de la ment, relacionada amb la intel·ligència.
- Basat amb la realització pràctica d'una tasca o activitat, aprenem amb l'acció.

Aprenentatges espontanis/ programats

- Aquells aprenentatges que no estan planificats.
- Aquells aprenentatges que estan planificats, seqüenciats, organitzats.

Aprenentatge formal/ no formal/ informal

- Es dona quan el procés d'E/A es fa a través d'un sistema educatiu reglat.
- Es dona quan el procés d'E/A està també planificat i intencionat, però fora del sistema educatiu reglat.
- Es dona quan el procés d'E/A és espontani i s'adquireix amb la interacció de l'entorn.

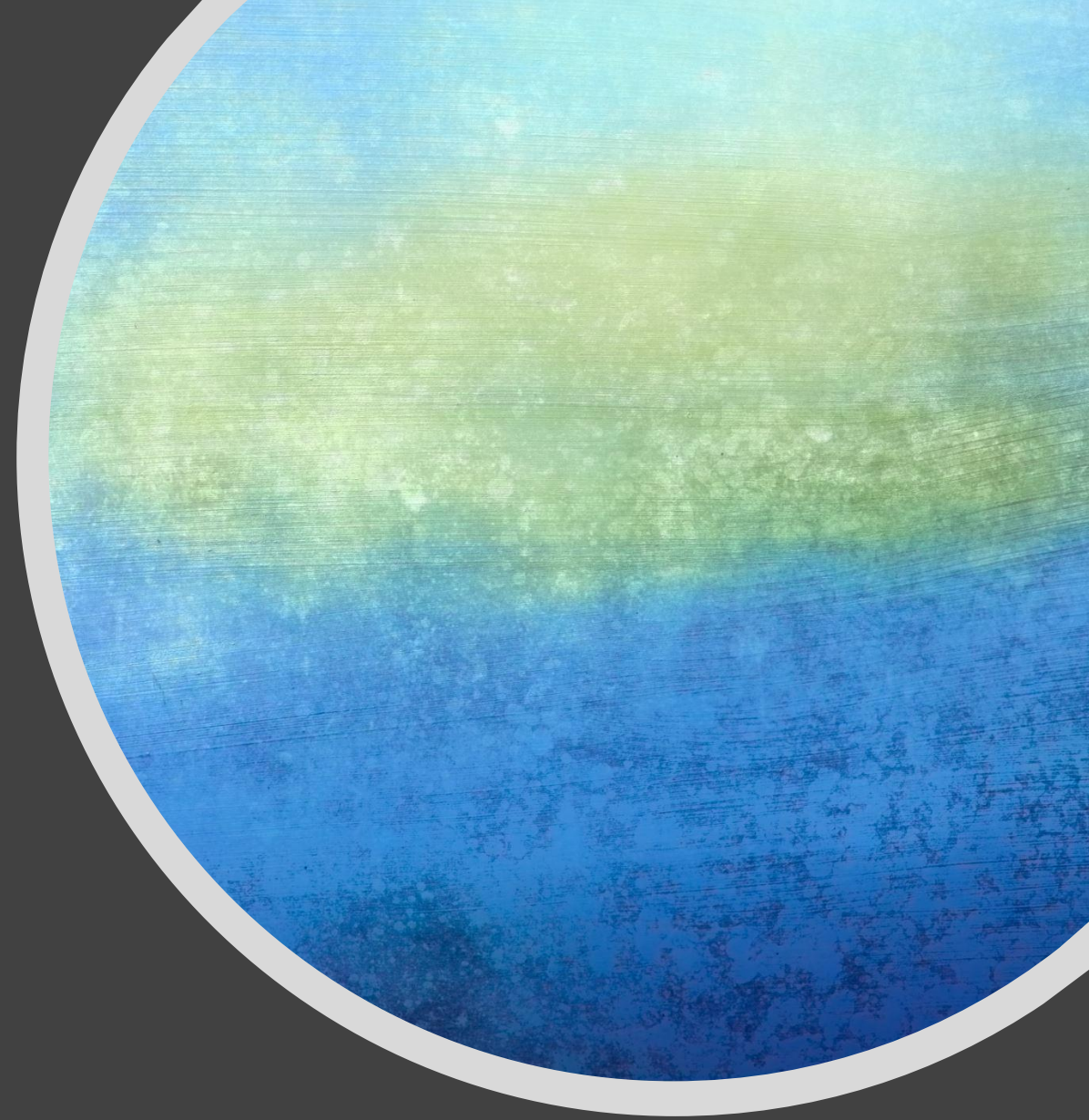
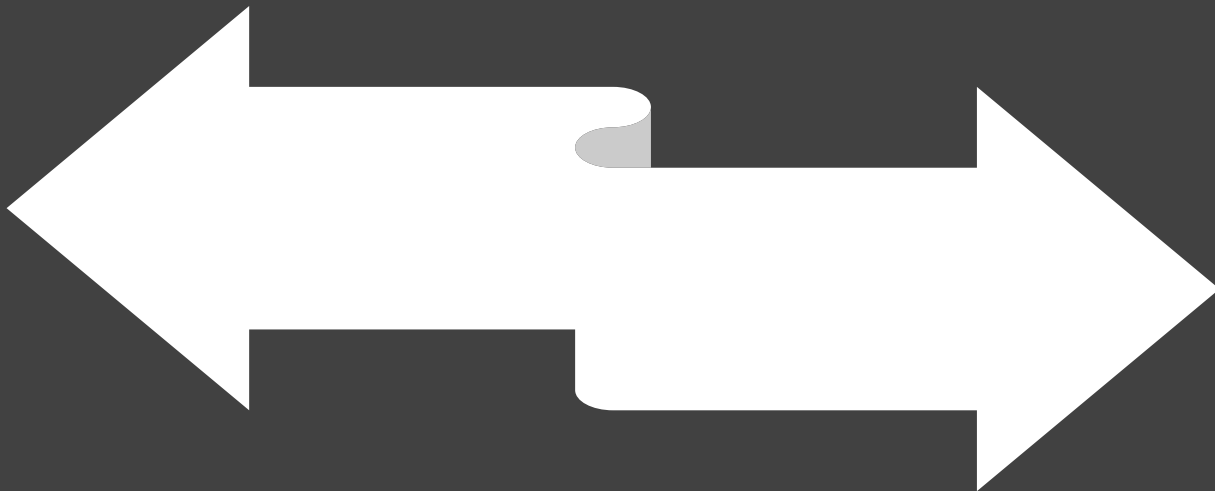

3. Factors que condicionen l'aprenentatge

3.1 LA INTEL·LIGÈNCIA

- Entenem per INTEL·LIGÈNCIA la capacitat mental que implica l'habilitat per raonar, planificar, resoldre problemes, pensar de forma abstracta, comprendre idees complexes, aprendre de l'experiència i crear.

LA INTEL·LIGÈNCIA

- No totes les persones tenen desenvolupada aquesta capacitat en el mateix grau.
- Les persones més intel·ligents aprenen millor i més ràpid, i tenen més capacitat per aplicar i extrapolar els aprenentatges a diferents situacions. També, reconeixen problemes que altres persones no veuen i aporten propostes originals i efectives per solucionar-los.
- Tradicionalment, la intel·ligència s'ha considerat, en la seva **concepció més reduccionista**, com una qualitat quantificable a partir de la mesura del quocient intel·lectual.
- En l'actualitat es dóna més importància a plantejaments més globals, com el de les intel·ligències múltiples.

CONCEPCIÓ REDUCCIONISTA: QUOCIENT INTEL·LECTUAL (QI)

$$QI = EM / EC * 100$$

Quocient intel·lectual =
Edat Mental / *Edat*
cronològica * 100

- Maduresa intel·lectual "normal": $EM = EC$
- Intel·ligència superior: $EM > EC$
- Intel·ligència inferior: $EM < EC$

Va ser introduït per **W. Stern** el **1912** (psicòleg i filòsof).

No és més que una puntuació del rendiment d'una persona en una prova d'intel·ligència concreta en un moment determinat.

El QI no determina si una persona és intel·ligent o no, ni tampoc aporta informació qualitativa sobre les seves necessitats. Simplement es tracta d'una estimació sobre una concepció general de la intel·ligència. Per aquesta raó mai s'ha d'etiquetar una persona a partir del seu QI.

$$QI = EM / EC * 100$$

Quocient intel·lectual
= *Edat Mental* / *Edat*
cronològica * 100

- Maduresa intel·lectual "normal": $EM = EC$
- Intel·ligència superior: $EM > EC$
- Intel·ligència inferior: $EM < EC$

L'edat mental equival al grau de maduresa intel·lectual. És considerat "normal" per a cada **edat cronològica**.

→ Un nen/a amb una maduresa intel·lectual "normal" tindrà una edat mental igual a la cronològica.

Maduresa intel·lectual "normal": $EM = EC$

→ Si l'edat mental és major que l'edat cronològica, serà d'una intel·ligència "superior" a la mitjana.

Intel·ligència superior: $EM > EC$

→ Si l'edat mental és inferior a l'edat cronològica, la intel·ligència serà inferior a la normal.

Intel·ligència inferior: $EM < EC$

Exemple:

Una persona amb una deficiència cognitiva i una edat cronològica de 18 anys, pot tenir una edat mental de 10 anys si només aconsegueix realitzar eficaçment les tasques que podria resoldre un nen/a d'aquesta edat.

CONCEPCIÓ REDUCCIONISTA: QUOCIENT INTEL·LECTUAL (QI)

IMPORTANT!

Els resultats del QI poden variar en la mateixa persona:

- ❖ Segons el moment en que s'apliqui (està influenciat per factors emocionals i ambientals).
- ❖ Segons la prova utilitzada (n'hi ha de diversos tipus).

A.0 - Intel·ligències múltiples.

(Activitat A.0)

- Llegim i comentem el document Factors que condicionen l'aprenentatge - 1. La intel·ligència.
- Fem un Test d'Intel·ligències múltiples.

L'objectiu de l'activitat és identificar i caracteritzar els diferents tipus Intel·ligències.

3.2 LA MOTIVACIÓ

- Entenem per MOTIVACIÓ la necessitat o el desig que impulsa una actuació o que condiciona un comportament. Es tracta d'un comportament psicològic que orienta, manté i determina la conducta d'una persona. És el motor de l'aprenentatge.
- També s'entén com "El procés que desperta l'acció, manté l'activitat en aquest, i regula el tipus de conducta" (*Thomas Young*).
- Important saber que la motivació influeix en la memòria: millora el record del que s'ha après (retenim molt millor el que ens motiva).

Accedeix al document d'ampliació sobre la motivació picant [aquí](#)

MOTIVACIÓ

- La motivació és fonamental en qualsevol procés d'aprenentatge (serà molt més fàcil i eficaç).
- Segons el grau de motivació de la persona depedran l'adquisició de noves conductes, d'habilitats, la millora del rendiment, etc.
- La motivació augmentarà en la mesura que:
 - Els continguts de l'aprenentatge siguin significatius i útils per la persona.
 - Les probabilitats d'aconseguir les metes previstes siguin altes i la persona se senti capacitada per assolir-les.
 - La persona reconegui que el seu èxit o el seu fracàs depenen del seu esforç.
 - L'aprenentatge elimini l'avorriment i l'ansietat.

FASES DE LA MOTIVACIÓ

Es poden distingir **3** fases:

1ª FASE → ELS ESTATS MOTIVADORS

Impuls, motiu, necessitat... És a dir, aquell estat de tensió que empeny o incita a realitzar l'acció, bé sigui per un dèficit personal o per alguna cosa que desitgem. Poden ser fisiològics o psicològics.

Exemple: *La falta d'aigua als teixits provoca una necessitat de beure aigua.*

2ª FASE → LA CONDUCTA MOTIVADA

Es tracta de la resposta o acció per reduir l'impuls o estat motivador.

Exemple: *L'ansietat genera una conducta de buscar aigua.*

3ª FASE → LA SATISFACCIÓ

Es tracta de la consecució de l'objectiu. La persona torna a l'estat d'equilibri.

Exemple: *Un cop hem begut es torna a l'estat d'equilibri.*

CLASSIFICACIÓ DE LES MOTIVACIONS

- En funció de **si requereixen aprenentatge o no**, podem distingir entre:

MOTIVACIONS PRIMÀRIES

- Són fisiològiques i innates.
- Sorgeixen en el curs de la maduració orgànica.
- Satisfan necessitats bàsiques: la set, la gana, la son...

MOTIVACIONS SECUNDÀRIES

- Estan sotmeses a un procés d'aprenentatge.
- Exemples:
 - *portar roba d'una determinada marca.*
 - *accedir a un lloc de treball que ens reporta prestigi.*
 - *tenir un vehicle de gama alta.*
 - *tenir l'últim mòbil d'última generació.*

- Segons **l'estímul** que genera la motivació

MOTIVACIÓ INTRÍNSECA

Neix de la mateixa persona, que desitja dur a terme una sèrie de conductes per la seva pròpia voluntat, sense haver de rebre estímuls externs.
L'autorealització i l'autosuperació tenen origen en aquest tipus de motivació.

MOTIVACIÓ EXTRÍNSECA

Es genera per estímuls externs/aliens a la persona. Per exemple:

En l'entorn laboral aquesta motivació la provocaria un augment de sou o pujant de categoria.

En l'àmbit de l'**atenció a la dependència**, tots dos tipus de motivació (intrínseca/extrínseca) són necessaris a l'hora d'aplicar tècniques de modificació de conductes.

Cal tenir en compte que, **la motivació**:

És una combinació de processos intel·lectuals, fisiològics i psicològics.

Generar-ne requereix una **predisposició o actitud** favorable.

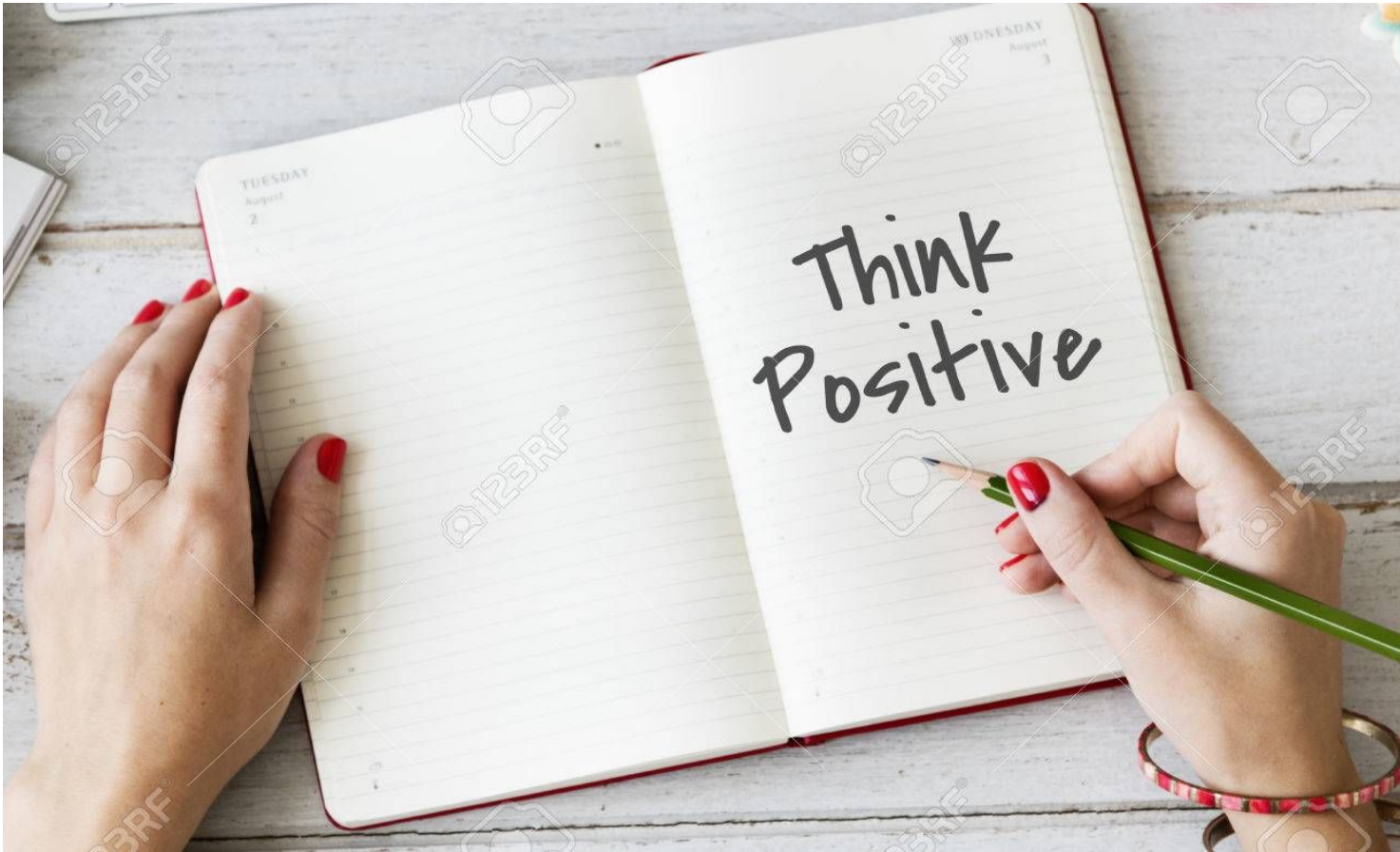

IMPORTANT!

Un dels **PRINCIPALS OBJECTIUS** que tindràs com a **professional d'atenció a la dependència** serà **motivar** els usuaris/es perquè duguin a terme les activitats que se'ls proposin, ja siguin:

- ★ Terapèutiques (*seguir un tractament*).
- ★ Rehabilitadores (*esforçar-se en els seus exercicis de deambulació*).
- ★ Relacionades amb les activitats de la vida diària.

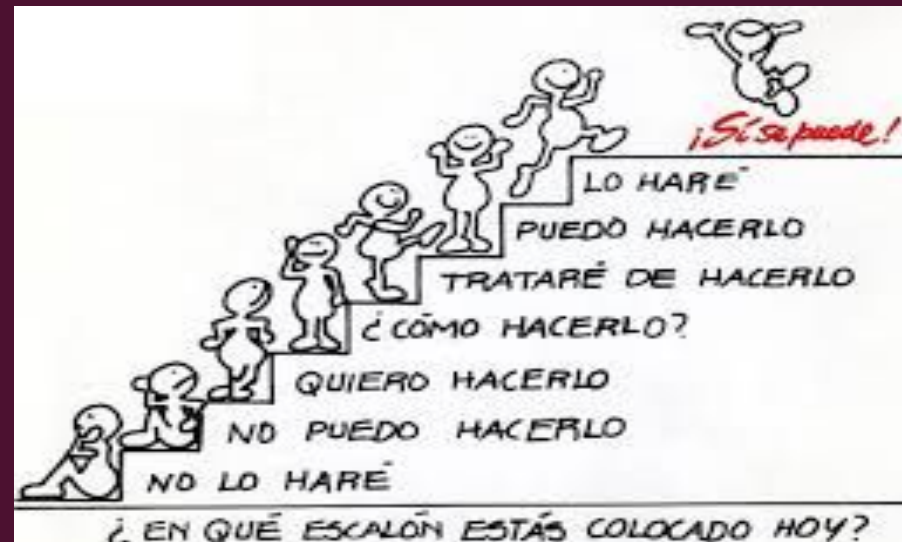
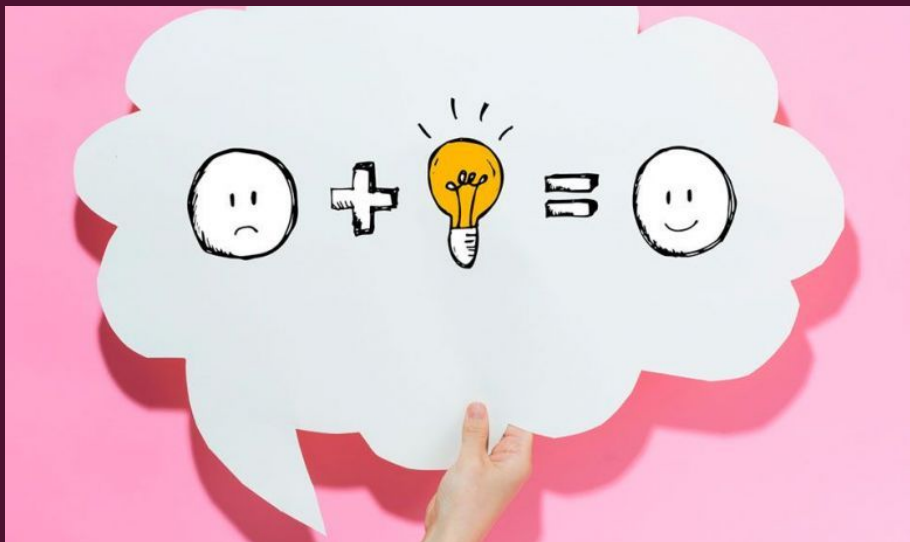

3.3 L'ACTITUD

- L'actitud es troba a la base de la motivació.
- Entenem per ACTITUD com "la tendència o predisposició apresada, més o menys generalitzada i afectiva, per respondre de forma força persistent, a favor o en contra, davant d'una situació, idea, valor, objecte,...".
- També s'entén com una organització duradora de creences i cognicions en general, dotada d'una càrrega afectiva a favor o en contra d'un objecte definit.

L'ACTITUD

- Les actituds positives afavoreixen la motivació, les negatives, no.
- Per aconseguir una millor motivació, caldrà primer modificar l'actitud de la persona. Per tant, per intervenir, el **primer** pas consistirà a **modificar la seva actitud**, i una vegada mostri més bona predisposició, motivar-la serà molt més fàcil.

3.4 LA MADURESA

- Entenem per MADURESA tots els canvis biològics que es donen en l'ésser humà i que li permeten adquirir noves capacitats.
- Es tracta d'una condició imprescindible i necessària perquè es doni l'aprenentatge.
- Qualsevol aprenentatge s'ha de construir sobre una base biològica que el faci possible. *(maduració dels sistemes, dels aparells, dels òrgans).*

3.5 L'EXPERIÈNCIA

- Entenem per EXPERIÈNCIA el conjunt d'ensenyaments que la persona ha adquirit i que li seran útils per afrontar nous coneixements.
- L'experiència facilita l'adquisició de nous conceptes, permet els processos de relació i emmagatzematge de la memòria. L'aprenentatge es construeix sobre experiències anteriors.
- En compte: l'experiència pot ser perjudicial quan parteix d'un aprenentatge erroni.

A1 - *Els factors de l'aprenentatge*

A partir del coneixement dels diferents factors que condicionen l'aprenentatge: *la intel·ligència, la motivació, l'actitud, la maduresa i l'experiència*, relaciona com aquests intervenen en les conductes que es donen en el següent curt amb els seus personatges principals.

"El circ de les papallones"

A2 - Els factors de l'aprenentatge: L'actitud

(Fitxa de l'activitat al drive)

1r → Visualització del vídeo de VICTOR KÜPPERS:
Actitud

2n → A un full d'esborrany contestar aquesta
pregunta: "Què és per tu la felicitat?"

3r → Fer un llistat de 20-30 coses fantàstiques que
tens (com a persona o que formi part
de la teva vida).

4t → Passar-ho a net creant una cartolina artística i
creativa on, a una cara del paper hi
consti la pregunta "Què és per tu la felicitat?". A
l'altra costat del full s'ha d'escriure el llistat
de coses fantàstiques.

A3 - Els factors de l'aprenentatge: Intel·ligència emocional

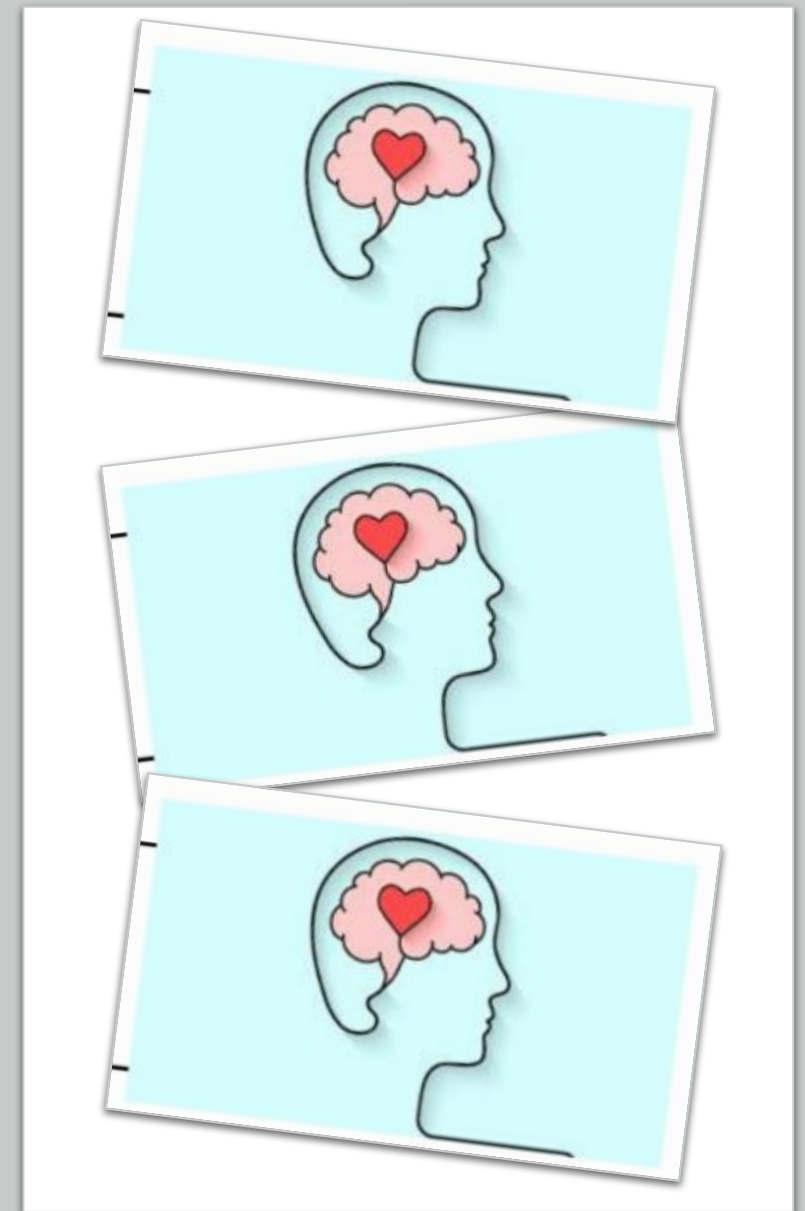
(Fitxa de l'activitat al drive)

Visualitzeu els dos vídeos que trobareu a continuació:

- ★ <https://youtu.be/Vu6xM229q9I> (9,05')
- ★ <https://youtu.be/NzKpmoTZgBU> (9,05')

Un cop els hagueu vist, heu de:

1. Explicar amb les vostres paraules què és la intel·ligència emocional i que la diferencia de la teoria de les intel·ligències múltiples.
2. Cal que feu amb Canva o powerpoint una classificació on es vegin diferenciades les emocions i els sentiments. A més, cal que descriviu el significat de cadascun dels dos conceptes.

4. Teories de l'aprenentatge

Existeixen **diferents teories i aportacions** que enfoquen de manera diversa com es produeix el procés d'aprenentatge.

Seran útils per entendre la **pluralitat d'estratègies educatives** que haureu de posar en pràctica com a tècnics d'atenció a les persones en situació de dependència.

A4 - Els factors de l'aprenentatge

(Fitxa de l'activitat al drive)

1r → Visualització dels diversos vídeos on s'expliquen les teories de l'aprenentatge. Prendre apunts de cadascun d'ells.

- 1. *El conductisme de Watson.*
- 2. *Aprenentatge social per observació de Bandura.*
- 3. *Desenvolupament cognitiu per mediació de Vygotsky*
- 4. *Constructivisme: (Exemple)*
 - a. *Aprenentatge per descobriment de Bruner. Exemple.*
 - b. *Aprenentatge Significatiu de David Ausubel.*

2n → Elaboració d'un mapa conceptual on quedin recollides cadascuna de les teories de l'aprenentatge.

3r → En grups de 4 persones presentar les teories de l'aprenentatge.

TÍTOL PRINCIPAL

TÍTOL DE LA TEORIA 1	TÍTOL DE LA TEORIA 2	TÍTOL DE LA TEORIA 3	TÍTOL DE LA TEORIA 4
Explicació del contingut teòric sintetitzat. Afegir exemple/es.	Explicació del contingut teòric sintetitzat. Afegir exemple/es.	Explicació del contingut teòric sintetitzat. Afegir exemple/es.	Explicació del contingut teòric sintetitzat. Afegir exemple/es.

Títol 1 de Teoria 4	Títol 2 de Teoria 4
Explicació del contingut teòric sintetitzat. Afegir exemple/es.	Explicació del contingut teòric sintetitzat. Afegir exemple/es.

5. La motivació i l'aprenentatge en persones en situació de dependència

Col·lectius en els que, com a TAPSD, hauràs d'intervenir:

- a) Gent gran.
- b) Discapacitat intel·lectual.
- c) Discapacitat física o sensorial.
- d) Malaltia mental.
- e) Demència.
- f) Persones malaltes.

***Tot el contingut
d'aquest apartat
l'adquirireu amb
l'activitat pràctica
següent → A6.***

A5 - *La motivació i l'aprenentatge en persones en situació de dependència.*

RESOLUCIÓ DE CASOS: *(Treball en parelles)*

A partir de la següent informació, analitza i estableix les possibles dificultats en l'aprenentatge, les modalitats d'aprenentatge i les estratègies de motivació en relació als casos següents; abans, però, amb el document de consulta com a suport caldrà identificar cada cas amb el seu corresponent col·lectiu.

L'objectiu d'aquesta activitat és indagar sobre la motivació a les persones en situació de dependència en la realització de les activitats que mantinguin i/o millorin la seva autonomia personal.